

*Denkend aan
Pro Rege ...*

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3	Orgel en cantorij	34
– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	3	In gesprek met Ria en Jack	36
Het begin van Pro Rege	4	– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	37
Pro Rege anno 1924: het kon niet op!	6	In gesprek met Nico	38
– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	6	– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	39
Een Gereformeerd ‘vereinigungsgebouw’ in Kralingen	10	In gesprek met Janny en Marleen	40
– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	12	– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	41
Pro Rege hulppost na watersnoodramp 1953	15	Pro Rege als huis van gebed en muziek	42
Samen Eten!	16	Kerstworkshops in Pro Rege	43
Taizé en Pro Rege	18	– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	44
Kunstwerk Pro Rege	20	De Bijbelse tuin van Pro Rege	46
– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	21	Amandelbloesem	47
De uitstraling van de gevel	22	– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	48
In gesprek met Marjolein en Arie	25	Colofon	52
Pro Rege – van Kerkzaal tot Kerkplein...	26		
In gesprek met Anne	29		
– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	30		
In gesprek met Gré	32		
– <i>Denkend aan Pro Rege ...</i>	33		

Woord vooraf

Hoe doe je recht aan een gebouw waar honderd keer Pasen is gevierd? Pro Rege is verweven met een eeuw Kralingse kerkgeschiedenis. Vele Gereformeerde gemeenteleden stapten er de drempel over vanaf 1924. Om catechisatie te volgen of een bijeenkomst van de jeugdvereniging bij te wonen. Om te vergaderen of in soosverband ontspannen samen te zijn. En om op zondag te bidden en te danken, te luisteren en te zingen. Later was dat in gezamenlijke diensten als Protestantse gemeente in wording. Ook bood Pro Rege plek aan een migrantenkerk, aan koren en musici, aan clubs en organisaties. Iedereen verwelkomde zij.

Om recht te doen aan haar gastvrijheid brengen we in deze 'Pro Rege-uitgave' herinneringen en feiten uit haar bestaan bij elkaar. Velen deelden met ons wat zij aan en in Pro Rege beleefd hebben. Die verhalen brengen tot leven hoeveel activiteit er is geweest. We vonden daar ook prachtige foto's bij. Daarnaast gaf het archief van de Gereformeerde Kerk Kralingen inzicht in haar ontstaan. De besluitvorming van de kerkenraad en de begeleiding van de bouw tonen hoe een leeg terrein tot een levendige kerkplek werd.

Nu we als kerk afscheid nemen van deze plek benoemen we in dankbaarheid al het goede dat er was, en dat blijft omdat wij het in onszelf meedragen. Het geloof dat werd opgebouwd. De verbondenheid die werd ervaren. Het plezier dat werd beleefd. Ik hoop dat Pro Reg-e ons daaraan zal blijven herinneren als we er langs lopen of rijden. Of als we in dit boekje bladeren. En dat anderen zich in

Denkend aan Pro Rege ...

... Mijn man en ik kwamen vanuit Zaamslag wonen in Rotterdam en zochten een kerk. We oriënteerden ons zo hier en daar en bezochten ook Pro Rege. Na de kerkdienst draaide een man voor ons zich om en zei met zware stem: "Hallo, ik ken je broer Ernst Vetter en ik ben Cees Stans en dit zijn mijn huisgenoten".

Voor ons zat een volle rij leden van het huis Devonia. Allen draaiden zich om en stelden zich aan ons voor. We voelden ons meteen thuis en zijn niet meer weggegaan.

Joleen Vetter

de toekomst net zo welkom voelen binnen haar muren als wij dat waren.

*Dit huis slijt mét ons aan de tijd,
maar blijven zal de kracht
die wie hier schuilen verder leidt
tot alles is volbracht.*

Lied 280:7

Namens de redactie,
ds Marianne Bogaard

Het begin van Pro Rege

De jaren twintig van de vorige eeuw vormen de bloeiperiode van de Gereformeerde kerk van Rotterdam-Kralingen. Er wordt volop gebouwd in Kralingen. Het aantal leden stijgt tot 3000, waaronder veel jongeren. In 1921 blijkt een derde predikantsplaats noodzakelijk. De Avenuekerk (uit 1888) aan de Avenue Concordia en de Jeruzalemkerk (uit 1904) aan de Jeruzalemstraat hebben onvoldoende ruimte om de vele kerkelijke verenigingen en activiteiten te huisvesten. Ds Van der Wolf komt met het idee om daarvoor een apart gebouw te stichten. In het voorjaar van 1923 wordt besloten een stuk grond aan de Oudedijk te kopen om daar een 'Vereenigingsgebouw' te realiseren.

Als architect wordt Willem Coepijn (1871-1937) aangetrokken. Als lid van de gemeente, met zijn specialisatie in school- en kerkgebouwen en kantoor aan de Lage Oostzeedijk 127 een voor de hand liggende keuze. Willem is de zoon van de bekende architect Willem Cornelis Coepijn (1838-1909) die ook de herinrichting van begraafplaats Oud-Kralingen in 1876 ontwierp.

Voor de aanbesteding van de bouw komen alleen Rotterdamse aannemers van gereformeerden huize in aanmerking. Uit zestien inschrijvingen wordt, op advies van Willem Coepijn, de firma H. Binkhorst gekozen voor de bouw. Deze aannemer wil Pro Rege wel bouwen voor 66.587 gulden oftewel ruim 30.000 euro. Met verwarming, licht en inrichting komen de totale kosten op 110.000 gulden. De financiering gebeurt via de uitgifte van een obligatielening

bij de kerkleden en via een hypotheek. Voor het gebouw wordt, vrij nieuw voor die tijd, volop gebruik gemaakt van gewapend beton. Daardoor, schrijft een kennelijk tevreden Coepijn, "behoeven geen kolommen in de kerkzaal te worden aangebracht".

De terracotta ornamenten aan de gevel worden door aparte giften gefinancierd en ontworpen door de bekende Rotterdamse beeldhouwer Simon Miedema (1860-1934). Miedema, die aan de Essenlaan 40 woonde en daar zijn atelier had, heeft vele beelden in Rotterdam gemaakt onder andere voor het stadhuis en het Witte Huis. Ook de Julianavaas bij de slotvijver, ter gelegenheid van de geboorte van prinses Juliana, is van zijn hand.

Het verenigingsgebouw krijgt de Latijnse naam Pro Rege wat betekent 'Voor de Koning', oftewel voor Jezus Christus. In 1920 had de staatsman en grote voorman van de gereformeerden dr. Abraham Kuyper een boek geschreven met dezelfde titel. En daarvoor, in 1915, had Jongelingsvereniging 'De Zaaier', ter gelegenheid van haar 25-jarig jubileum, Kuyper uitgenodigd voor een spreekbeurt in de Avenuekerk. Hij had tot hun aangename verrassing de uitnodiging om naar Kralingen te komen aangenomen, zonder vergoeding mits hij per auto werd teruggebracht naar Den Haag... Wellicht dat het bezoek van Abraham Kuyper, dat veel indruk had gemaakt, ook een rol heeft gespeeld bij de keuze voor de naam Pro Rege.

In Pro Rege is er voor de drie predikanten ieder een eigen goed gemeubileerd catechesatielokaal. Er komt een woning voor de

71. Bij de links buiten beeld liggende hoek met de Aegidiusstraat bekijken wij de bebouwing van de Oudedijk. Voorbij de bakkerskar die links langs het trottoir staat, ligt de Adamshofstraat, op de linkerhoek waarvan het schoenmakersbedrijf van M.T. Dalmayer & Zoon is gevestigd. Op de tegenoverliggende hoek kunnen wij in het café-biljart van J. van Oosterhout een kopje koffie drinken. Verderop komen de Rozenburgstraat en de Nieuwe Rubensstraat op de Oudedijk uit. Na de Tweede Wereldoorlog vervielen deze twee straten als gevolg van de herindeling en herbebouwing van het verwoeste deel van Kralingen. Rechts op de Oudedijk staat tussen de Merulaweg en de Mecklenburglaan het in 1924 in gebruik genomen gebouw Pro Rege van de Gereformeerde Kerk van Kralingen, dat naast een kerkzaal verscheidene vergaderruimten bevat. De ansichtkaart dateert van 1936.

conciërge en zijn vrouw. Het kerkelijk bureau wordt er gevestigd en een christelijke bibliotheek met leeszaal. Er zijn zalen te huur voor “allerlei Christelijken arbeid”. In de kerkzaal wordt een tijdelijk orgel geplaatst dat in 1930 wordt vervangen door een exemplaar van de Rotterdamse firma Valkx en Van Kouteren.

De officiële opening vindt plaats op 26 maart 1924. Ds J.C. van der Velden opent de bijeenkomst met gebed waarna de heer J. van Gemert, voorzitter van de commissie van administratie, de totstandkoming uiteenzet en het gebouw aan de kerkenraad overdraagt. De bijeenkomst wordt afgesloten met zang en muziek van gemeenteleden.

Het Rotterdams Nieuwsblad is onder de indruk van het gebouw. Op 16 mei 1924 schrijft deze krant: “de inrichting van het wijkgebouw is zeer royaal, de stemmige kerkzaal vooral maakt een aangename, vriendelijken indruk en het gebouw zelf met zijn fraaie trap en ruime goed verlichte zalen is up to date. Het is aan den architect gelukt een prettige architectuur te ontwerpen, welken aanvankelijke eenvoud verlucht werd door pittige terracotta versieringen. Men voelt uit alles het welvaren van Kralingens Gereformeerde Kerk.”

Bijna honderd jaar is Pro Rege gebruikt door de Gereformeerde kerk van Rotterdam-Kralingen, langer dan de andere kerkgebouwen. De visie van onze voorgangers bij de bouw van Pro Rege was dat een kerkgebouw veel meer moet zijn dan een plek voor de zondagse kerkdiensten. Laten we die visie vasthouden bij het bouwen aan de toekomst van de Protestantse Gemeente in Rotterdam-Kralingen.

Cees Steendam

Pro Rege anno 1924: het kon niet op!

Natuurlijk, het is een geïnterpreteerde herinnering en het zegt wellicht meer over mij en mijn geschiedenis dan over het gebouw. Pro Rege wordt 100 jaar geleden, 1924, in gebruik genomen. Dat betekent dat de jaren daarvóór, zeg vanaf 1918/1920, de noodzaak van zo'n derde (!) kerkgebouw opkwam en de voorbereidingen startten. We schrijven dan ruim twintig jaar na de Doleantie, de beweging van Abraham Kuiper die samen met de Afscheiding (1834) aan de wieg stond van de Gereformeerde kerken in Nederland. De invloed van Kuiper maakte van deze beweging een eclatant succes. Kennelijk ook in Kralingen, want de twee andere kerkgebouwen, aan de Jeruzalemstraat en de Avenue Concordia, toch geen kleine gebouwen, bleken al snel te klein, ook met het oog op een intensief draaiend verenigingsleven. Plannen worden gemaakt, het moet een *multifunctioneel* gebouw worden waar vooral de vele activiteiten, waaronder die van preekplaats, plaats kunnen vinden. De emancipatie van de 'kleine luyden', een geuzennaam vanuit de 16^e eeuw, is in volle gang.

En dan kiezen deze Kralingse gereformeerden voor een locatie, prominent aan de Oudedijk, schuin tegenover de Hoflaankerk en gaan nog een stapje verder: men realiseert een modern, wat heet, frivol gebouwt, dat er in feite helemaal niet meer als kerk uitziet. Als dat geen 'statement' was!

We zijn een eeuw verder. De federatie van gereformeerd en een deel van hervormd heeft beide kerkgemeenschappen weer bij elkaar

gebracht. We zijn de Doleantie alweer zo'n twintig jaar voorbij. In formele zin heeft de fusie nog tot 2023 geduurd. Niet als 'terugkeer' maar als gezamenlijke nieuwe start.

Zo valt samen met het einde van Pro Rege, tegelijk het einde van een stukje Kralingse kerkgeschiedenis.

Laurens van der Ziel
voorzitter Protestants Kralingen

Denkend aan ...

Gebouw Pro Rege

Maakt nu 55 jaar deel uit van mijn leven.

In alle ruimtes, van zolder tot kelder,

heb ik herinneringen liggen.

Ik heb vooraan gestaan en achterin gezeten.

Ik heb hier veel gezien en nog veel meer gehoord.

Maar ook voor het eerst bewust gevoeld dat ik door God ben aangeraakt.

Tea Knijff

Denkend aan Pro Rege ...

De trap

Denkend aan Pro Rege... denk ik aan de trap in Pro Rege met het mooie hek en de decoratieve tegeltjes. Ontelbare malen ben ik daar omhoog en omlaag gelopen, vaak tegelijk met een ander gemeentelid en ondertussen bijpraten ... Oppassen dat je je hoofd niet stoot aan het lage plafond.

Op 14 oktober 2016 zijn Irene en ik in Pro Rege getrouwd (misschien wel het laatste bruidspaar) en zijn alle genodigden op de trap gefotografeerd. De trap heb ik ook in 2005 vereeuwigd op een aquarel. Dit schilderij heeft ook een tijdje in Pro Rege gehangen. Op dit schilderij is de trap afgebeeld als een soort trap naar de hemel.

Albert Taco Molenaar

Denkend aan Pro Rege ...

Ik heb drie mooie herinneringen aan Pro Rege, waarvan er één ook wel verdrietig is. Dat was het meezingen in het Christelijk Gemengd koor van Delfshaven bij het afscheid van mevrouw Knijff.

En nog proef ik de heerlijke kroketten na afloop van de ledenvergaderingen van de PCOB. (Prot. Chr. Ouderenbond).

Naar de bijeenkomsten van Kerkplein kon ik zelf goed lopen en ik genoot altijd weer van de leuke activiteiten. Die zal ik als Pro Rege weg is, zeker gaan missen.

Pim van Hest, gastlid

Christelijke Volksbibliotheek.

De lange winteravonden leenen zich bij uitstek voor het lezen van boeken. Goede boeken zijn voor enkele centen ter lezing verkrijgbaar Zaterdags in „Pro Rege” van 4—8 uur.

Wie kan ons (gratis?) helpen aan de volgende boeken, die o.m. verloren zijn gegaan bij den ramp, die in Mei onze stad trof?

B. Wielenga, „De heerlijkheid van het Oosten.”

A. Anema e.a., „Christendom en opvoeding.”

H. Bavinek, „Het Christelijk huisgezin.”

A. Kuyper, „Om de oude wereldzee.”

H. Th. Obbink, „Oostersch leven.”

A. v. Veldhuizen, „Met zes zintuigen de natuur in.”

A. Ingwersen, „Wee mijn volk.”

P. A. Diepenhorst, „Het Nationaal Socialisme.”

J. K. v. Eerbeek, „Gesloten grenzen.”

„ „Beumer en Co.”

A. le Feuvre, „Een gelukkige vrouw.”

„ „Aan vaste hand.”

Idsardi, „In de branding.”

„ „Mooie Marie.”

W. Laatsman, „De dominee die den hemel niet in kon.”

J. Limburg, „Die hun pad henengaan.”

J. K. Lofvers, „De polderjongensdominee.”

H. Molenkamp, „Het nieuwe lied.”

Wilma, „Als een bruid.”

Voor het Bestuur,
G. BURGER, Secretaris.

Denkend aan Pro Rege voel ik weer de hartelijkheid waarmee ik met Ger, Maarten en Marloes (Moerman) in 1992 welkom werd geheten in de gemeente. Ook herinner ik me de bibliotheek in de consistorie waarbij ook een ‘gifkastje’ vol van boeken die niet door de beugel konden, eigenlijk vanwege taalgebruik of seks. Ik zal het gebouw niet snel vergeten, de gemeenschap blijft.

Jeannette Schravessande

Denkend aan Pro Rege ...

... Herinner ik me uit 2011 de musical Noach, voor mij een nieuw iets, een musical in de kerk... maar onder de regie van Monique van Hoof en met de stemcoach Jan Brackman werden veel talenten ontdekt. En in 2015 weer zoiets ... nu een kerstspel, wat een mooie herinneringen.

Henny de Vos-Koerselman

... Zie ik weer de trapleuningen waar je zo fantastisch vanaf kon glijden. Alleen die van de eerste verdieping naar de grond, de andere was te hoog en daardoor niet veilig. Nog steeds als ik in een gebouw kom met zulke leuningen voel ik de drang om er vanaf te glijden (wat ik soms ook doe). Ze glijden alleen nooit zo lekker als die van Pro Rege.

Marit de Koning

... Kan ik eigenlijk niet één mooiste herinnering bedenken, het zijn er namelijk vele: de kinderdiensten, de speciale diensten, de sfeer in de hal na de dienst (deed me denken aan een dorpsplein: ik voelde me daar zo welkom) Pjotr, naast Laurens op de orgelkruk, de musicals, het kinderkerstfeest, het binnendragen van de paaskaars in een volledig donkere kerkzaal, en nu het samen eten, waarbij de sfeer, gemaakt door de mensen, onderstreept wordt door de ruimte. Ik denk dat dát: de sfeer, onderstreept door de ruimte(s) wel de overkoepelende mooiste herinnering is.

Fien de Koning

Een Gereformeerd 'verenigingsgebouw' in Kralingen

Tallose bijeenkomsten zijn er geweest in Pro Rege. Oudere gemeentelieden met wortels in Kralingen herinneren zich niet zozeer de kerkzaal. Wat kerkgang betreft waren vooral de Jeruzalem- en de Avenuekerk in beeld. Pro Rege was het gebouw van de activiteiten. Daar ging je naar catechisatie, je bezocht er jongelingsbijeenkomsten of luisterde (stichtelijke) plaatjes bij de soos. Pro Rege heeft de intentie waarmee de Gereformeerde kerkenraad tot stichting overging volledig waargemaakt. Het is een echt verenigingsgebouw geworden.

Toch is dat niet vanzelf gegaan. Er is heel wat over vergaderd. Niet alleen over de bouw, maar ook over de verhuur en het gebruik van het gebouw. Op 29 januari 1924 komt de kerkenraad bijeen in het gebouw aan de Annastraat waar tot dan toe de vergaderingen en catechisaties werden gehouden, achter de kerk aan de Avenue Concordia. Aan de orde zijn de voorstellen van de Commissie van Administratie met betrekking tot de 'verhuring' van de verschillende lokalen van het nieuwe verenigingsgebouw. Ook het salaris van de te benoemen conciërge staat op de agenda. Met de financiën gaat men niet lichtvaardig om, er wordt zorgvuldig gerekend.

Bij bespreking van de voorstellen blijkt echter dat enkele broeders (zusters zaten nog niet in de kerkenraad) bezwaar hebben tegen de voorgestelde huur voor de jeugdorganisaties. Eén van de broeders verzoekt om een aantekening in de notulen dat hij tegen elke huurvordering is van jongeling-, meisjes- en jeugdverenigingen. Hij zou

liever zien dat de zalen gratis aan deze verenigingen ter beschikking zouden worden gesteld. Er zijn ook broeders die vinden dat de huur die men wil heffen van de evangelisatie te hoog is. Ds Van der Wolf pleit ervoor dat de Evangelisatie Commissie helemaal geen lokaalhuur hoeft te betalen. En ds Oudkerk blijkt een verzoek te hebben gedaan om zijn catechisaties aan de Annastraat te blijven geven, vanwege praktische bezwaren met het oog op zijn gezondheid.

Ook honderd jaar geleden had verandering voeten in de aarde. Enige weken later stuurt één van de jongelingsverenigingen een brief waarin men de kerkenraad ervoor bedankt dat de belangen van de vereniging niet geheel uit het oog verloren zijn, maar ook aangeeft dat de genoemde huurprijs een onaangename verrassing is, omdat die 250% bedraagt van de huidige zaalhuur. Dat lijkt erop te duiden dat de kerkenraad een evenwicht heeft moeten vinden tussen het beschikbaar stellen van ruimte aan de verenigingen en het rendabel maken van het nieuwe gebouw.

Dat evenwicht is gevonden. Pro Rege zou als 'Gereformeerd verenigingsgebouw' een rijke toekomst tegemoet gaan. Voor de jeugd van 12-16 jaar was er in die jaren een jongens- en een meisjesvereniging. Boven de 16 jaar waren er drie jongelingsverenigingen en drie meisjesverenigingen. Er waren vrouwenverenigingen en mannenverenigingen. Later kwam er een soos. En toen de kerk kleiner werd en na de Jeruzalemkerk begin jaren tachtig ook de Avenuekerk verkocht moest worden werd Pro Rege, met een nieuw ingerichte

kerkzaal, hét gebouw voor de Gereformeerde Kerk in Kralingen. De activiteiten waren anders, kleinschaliger, maar de gastvrijheid en ruimte die het bood bleef. Ook veel andere organisaties maakten daar gebruik van: de stichting Muzikc, de Politie Harmonievereniging Hermandad, het shantykoor, VVE's. Dankzij de kerkenraad van de jaren twintig van de vorige eeuw, die een vooruitziende blik had.

Helaas zijn de bloeitijden van de kerk voorbij, waardoor we na bijna een eeuw afscheid moeten nemen van dit gebouw dat zoveel mensen heeft samengebracht. Dat is een zeer ingrijpende verandering. Moge de veelzeggende gevel ons blijvend herinneren aan al het goede dat er is gedeeld en de vruchten die het heeft voortgebracht. En moge het door haar naam die op die gevel prijkt ook de komende decennia de Koning in herinnering roepen voor wie het gebouwd is.

ds Marianne Bogaard

Denkend aan Pro Rege ...

... Het was eind jaren zeventig. Ik was lid van kerkkoor “Jubilate Deo” in Krimpen aan den IJssel. Wij werden in die tijd wel uitgenodigd om te zingen in Pro Rege, waar avonden verzorgd werden met korte meditatie en koorzang. Goede avonden in mijn herinnering maar in een donkere kerkzaal. Ik had toen niet gedacht dat ik 45 jaar later met zoveel plezier zou zingen in de cantorij van Protestant Kralingen in een licht verbouwd Pro Rege.

Riny Torn

...

... Herinner ik mij hoe ik in 1979 naar Rotterdam verhuisde en op kamers kwam wonen aan de Vredenhofweg, het gedeelte dat uitkomt op de Oudedijk. Vanuit het raam van mijn zolderkamer keek ik precies in de kerkzaal van Pro Rege. Op zondagochtenden bezocht ik de Hoflaankerk (van enig samengaan was nog geen sprake) maar 's middags kon ik zo zien of de zaal al een beetje volliep voor de middagdienst ...

Marijke van Steenis

... Zie ik een uitnodigend gebouw waar vroeger veel jeugd op de galerij zat en waar je in de fijne kerkzaal samen kerkdiensten kunt vieren en mooie concerten kunt beluisteren. Dit laatste was vroeger ‘not done’, maar toen waren er andere activiteiten zoals de soos Jokra en de soos Socra waar iedere week muziek was en een drankje genuttigd kon worden. Met Oudjaar trof men elkaar daar ook onder toezicht van meneer De Jong die boven in Pro Rege woonde en van wie veel mocht.

Voor de ‘Middenmoot’, voor 18- tot 80-jarigen, waren er gezellige avonden met kaarten, bingo etc. Een aantal mensen van de ‘Middenmoot’ komt nog steeds bij elkaar.

Op zondagmiddag was er een meisjes- en jongensclub, een soort kindernevendienst met een jaarlijks weekendje weg, slopend voor kinderen en leiding door het slaapgebrek...

N.N.

... Wij gingen elke zondag naar de kerk met mijn vader en moeder. Maar waar ik de meeste herinneringen aan heb, zijn de koorrepetities en uitvoeringen onder leiding van mevrouw Van Asch.

Klaas van Veen

... De Hoflaankerk is mijn kerk en daar liggen mijn herinneringen... maar toen we eenmaal om en om naar Pro Rege gingen, vond ik het in Pro Rege toch wel erg gezellig, eigenlijk vanaf het begin. Warm en gezellig!

Elly Kloots

Denkend aan Pro Rege ...

costuums
belichting
en grime
werden verzorgd

door Hank Speyer
en Rob Hartman

Dunastroat 5
Rotterdam 24
tel 010 - 199150

programma
van de uitvoering
op 7 juni 1969

van het kinderkoor
en jeugdkoor
te Kralingen

leiding:
M. v. Asch - Faas

piano:
M. J. E. Hoogenboezem
J. Moelker

...

Denk ik aan het kinder- en jeugd-
koor van mevrouw Van Asch.

Het koor, waar mijn zus Anneke
en ik op zaten, repeteerde iedere
week in Pro Rege.

In juni 1969 hadden we in Pro
Rege een uitvoering van ons koor
met 'de pruik van de koning'.

Marrie Boot

Denkend aan Pro Rege ...

... Markant gebouw in Art Nouveau-stijl, ook binnen veel specifieke details.

Kerkzaal ingericht in een halve cirkel, huiskamergevoel, je voelde je betrokken bij elkaar.

In het bijna 100-jarig bestaan was er veel kerkelijk leven: naast vieringen vonden er vergaderingen en gespreks-groepen plaats, in februari 1953 fungeerde Pro Rege als hulppost.

In het bijzonder heb ik in Pro Rege genoten van het Samen Eten en het zingen in de cantonij.

Elsa Oosterhuis

Pro Rege hulppost na watersnoodramp 1953

In de loop van zaterdagavond 31 januari 1953 braken in Nederland op verschillende plaatsen dijken door. Met name Zeeland en de Zuid-Hollandse eilanden werden zwaar getroffen. Grote stukken land stonden geheel onder water. Ook boven het regenrijke Rotterdam vond een behoorlijke wolkbreuk plaats en woedde de storm hevig. Mede hierdoor was men attent op wat er in de rest van Nederland gebeurde. Het nieuws was de ether nog niet uit of er werd actie ondernomen. De in de vroege ochtend belegde spoedvergadering van de diaconie was unaniem: Pro Rege werd hulppost.

Het Rode Kruis was blij verrast met de aanmelding van de Gereformeerde kerk in Kralingen en nam het aanbod graag aan. Ondertussen gingen er in de gemeente briefjes rond met het verzoek om tijdelijke verblijfplaatsen te regelen voor de opgeviste drenkelingen. Het verzoek was niet aan dovemansoren gericht. Onmiddellijk bereid om hun medemensen in nood bij te staan, en tevens om iets terug te mogen doen voor de hulp in de oorlog, boden de Kralingers het nodige aan. In korte tijd was Pro Rege omgebouwd tot kledingmagazijn en toevluchtsoord.

Weldra kwamen de mensen voor wie het allemaal bedoeld was. Ze boden een trieste aanblik. Veel hadden ze niet mee kunnen nemen, meestal slechts de kleren die ze aan hadden op het moment dat het water hen verraste. Gedurende de week dat Pro Rege als hulppost fungeerde, was het een komen en gaan van mensen. De taken waren goed verdeeld. Kleding werd gesorteerd en uitgedeeld, er werd voedsel verstrekt en onderdak aangeboden. Kortom, de opvang van

de geredde mensen was tot in de puntjes verzorgd. Aan het eind van de week moest het gebouw weer in de oorspronkelijke staat teruggebracht worden. Het moge duidelijk zijn dat de daadwerkelijke hulp van veel gemeenteleden van onschatbare waarde bleek te zijn.

Het grappige was dat het de eerstvolgende zondag – de dag na de grote schoonmaak – dringen was om Pro Rege binnen te komen. Pro Rege had een week bol gestaan van actie, er was wat gebeurd en iedereen leek er het fijne van te willen weten.

*Gesprek met de heer Jac. Vos,
opgetekend door Elsa Oosterhuis (1987)*

Samen Eten | maart 2015

Samen Eten | april 2023

Samen Eten!

Iedere maand wordt in de bovenzaal van Pro Rege een heerlijke maaltijd geserveerd. Deze traditie dateert van 1992! Kort daarvoor was een enquête verspreid onder de gemeenteleden waarin wensen ten aanzien van ‘het gemeente zijn’ naar voren konden worden gebracht. Eén van de wensen was ‘het Samen Eten’.. Een groep vrijwilligers, ‘de Eetgroep’, kwam bij elkaar en gaf het Samen Eten vorm. De uitgangspunten waren: *lekker eten en gezelligheid!*

Meer dan 30 jaar bestaat het Samen Eten nu al en voelen de, soms wel rond de veertig mensen, die zich de week daarvoor hebben opgegeven zich zeer welkom! De bovenzaal wordt door de vrijwilligers omgetoverd tot een restaurant met gedekte tafels met altijd een fleurig bloemetje en een kaars op alle tafels.

Bij binnenkomst rond half 6 wordt een glaasje ingeschonken en wordt betaald voor de maaltijd. Na de opening worden de hoofdmaaltijd en het toetje geserveerd en wordt er gezellig gepraat: wat een heerlijk samenzijn!

De maaltijd wordt afgesloten met een collecte (het lieveheersbeestje gaat rond voor La Sonrisa Naranja) en een lied. In de beginjaren was dit altijd ‘Voor alle goede gaven Heer, zij U de dank en eer’, vaak in canon! Inmiddels wordt er iedere maand een passend lied uitgezocht en gezongen.

Hierna wordt opgeruimd, met dank ook aan de koster, waarna rond half 8 ieder huiswaarts keert. Een prachtige traditie die vast in de Hoflaankerk wordt voortgezet!

Edith Stapelkamp

Bij het 25 jarig bestaan van 'Samen Eten' is een lied gezongen, gemaakt door Janny Korpershoek. Dit lied beschrijft het wel en wee van 25 jaar Eetgroep.

Lied 25 jaar Samen Eten (1992 - 2017)

(op de wijs van: zie de maan schijnt door de bomen)

*Vijf en twintig jaar geleden, komen mensen bij elkaar.
Want zij willen plannen smeden voor een maaltijd met elkaar.
Refrein: Samen eten zonneklaar, is ontmoeting met elkaar!*

*Vorstlijk eten komt op tafel, meestal wat men thuis niet eet...
Een meringue, captains dinner, en een rijsttafel compleet!
Refrein*

*Bij de wintersoepen koken, gaat het bij de snert thuis mis.
Grote pan met lekk're inhoud staat te bruisen, t'is gegist...
Refrein*

*Met elkaar de tafels dekken: bloemen, kaarsen en servet.
Is het kaasfondue vanavond? Dan rechauds ook neergezet.
Refrein*

*Bij de kooksters is een moeder, brengt haar jonge kind'ren mee.
In de buggy naar Pro Rege, kind'ren, helpsters elk tevreë.
Refrein*

*In Pro Rege zijn ook kosters, d'eerste is van 't strenge soort...
Duldt geen stap in d'heilge keuken. Met de anderen ongestoord!
Refrein*

*'t Goede doel wordt niet vergeten, rond gaat 't busje door een kind.
Eerst voor Novibs gast aan tafel tot Sonrisa aandacht vindt!
Refrein*

*Zoveel jaren, zoveel mensen, 'zwoegers' voor dit eetfestijn.
Zonder hen geen Samen Eten, dank daarvoor, 't is steeds piekfijn!
Refrein: Samen eten zonneklaar, is ontmoeting met elkaar!*

Taizé en Pro Rege

In 2010 werd de Europese jongerenontmoeting van Taizé in Rotterdam gehouden. Er werden rond de 30.000 jongeren verwacht die ook allemaal een slaapplek nodig hadden. Onze gemeente hielp daarbij. Heel veel van die jongeren kregen in onze gemeente een slaapplek. Ook bij ons werden 7 jongeren geplaatst. 3 jongeren kwamen uit Polen en 4 uit Italië. Het waren 5 fantastische dagen vol geloof, ontmoetingen en bijzondere verhalen. Dat is inmiddels al 13 jaar geleden.

In Pro Rege hebben we dit soort vieringen kunnen voortzetten. 1 keer per maand op de zondagavond komt er een vaste groep naar de Taizédienst. Met een viering met gebed, liederen en stilte. Aan het einde van iedere dienst komen we nog even samen met een kopje koffie en thee (meegebracht van thuis) om nog na te praten over de dienst.

Nog steeds hebben wij het thuis wel eens over die bijzondere ontmoeting van 7 wildvreemden in je huis, die al snel deel uitmaakten van het gezin.

Stéphanie Hirschfeld

Het gezin Hirschfeld en hun 7 pelgrims

Eind 2010 komen de broeders van Taizé naar Rotterdam en onze gemeente vangt Pelgrims op. Zelf was ik nog niet zo actief in onze gemeente. Kristel zal het wel eerder gezegd hebben maar toen zij op 24 december zei: “Overmorgen komen er twee Spaanse Pelgrims tot 2 januari”, overviel me dit, maar het was –gelukkig– niet meer terug te draaien.

Als gastheer ging ik mee naar de viering in Pro Rege. Die eerste kennismaking met vieringen in de stijl van Taizé zijn vormend geweest voor wie ik nu ben. De liederen, de stilte, alles wat Taizé Taizé maakt, raakte me. Hierdoor ging ik mij verder verdiepen en verbinden in het geloof en ben ik in 2015 gedoopt en heb ik belijdenis gedaan. Iedere Taizé-viering in Pro Rege denk ik hieraan en ik neem dit mee als de vieringen straks in de Hoflaankerk zijn.

Ralf Hillebrand

Taizé aan de Maas | Morgengebed in Pro Rege, 2010

Kunstwerk Pro Rege

Sinds maart 2017 hangt in de kerkzaal van Pro Rege het kunstwerk gemaakt door Sandra de Neef, nadat heel veel jaren het geborduurde kunstwerk van mevrouw De Jong (de echtgenote van oudkoster Johan de Jong) op dezelfde plek hing (zie bladzijde 21). Het kunstwerk van Sandra de Neef is gemaakt van verschillende materialen en zit vol prachtige symbolen die nog mooier te zien zijn als het licht erop schijnt!

Op het doek zijn heel veel Bijbelse taferelen uit zowel het Oude Testament als het Nieuwe Testament te zien:

Adam en Eva, die verdreven worden uit de Hof van Eden, de ark van Noach met de regenboog en de duif met het olijftakje, Jacob en zijn droom over de ladder die tot in de hemel reikt, Mozes bij de brandende braamstruik en Mozes met de tien geboden. Ook zien we Jozef en Maria op weg naar Bethlehem met de ster, de wijzen uit het Oosten, Jezus en de storm op het meer, de wonderbare spijziging met de twee vissen en vijf broden, het lege graf en de opstanding uit het graf met een doorkijkje naar de heuvel Golgotha, de uitstorting van de Heilige Geest, en het Lam Gods.

De gebruikte kleuren van het doek zijn de kleuren van het kerkelijk jaar dus paars, wit, roze, groen en rood.

Kortom een prachtig kunstwerk!

Edith Stapelkamp

... Ik kerkte in de Avenuekerk en vond het in het begin in Pro Rege helemaal niets: zo oud ... Maar na de verbouwing werd het er veel gezelliger. Ik ging er naar de meisjesvereniging MIRJAM en volgde catechisatie bij dominee Lammens. Een fijne tijd!

Jenny Staal

Denkend aan Pro Rege ...

... Denk ik aan alle vergaderingen die ik in Pro Rege heb meegemaakt met de Nederlandse Christelijke Vrouwenbond afdeling Kralingen. De NCVB Kralingen bestond van 1948 - 1998 uit een hechte groep vrouwen waarbij alle vergaderingen in Pro Rege plaatsvonden. Ik heb hier 20 jaar deel van uitgemaakt en er vele functies vervuld. De Vrouwenbond heeft een belangrijke rol gespeeld bij de opkomst van de vrouwenrechten en steunde vele goede doelen. Bijzonder dat in de vrouwenemancipatie Pro Rege zo'n belangrijke rol speelde!

Gré van der Bas

... Voordat ik lid werd van onze kerk woonde ik tot 2015 in een Timon woongroep in Delfshaven die ondersteund werd door de diaconie van Protestants Kralingen. Ik werd, samen met een huisgenoot, uitgenodigd om hier iets over te vertellen. Hier was best belangstelling voor en er werden allerlei vragen gesteld. Toen ik de kerkdienst in Pro Rege meemaakte, moest ik wennen aan de sobere kleuren en eenvoudige kerkzaal: een groot contrast met de Pelgrimsvaderkerk in Delfshaven waar ik lid van was. Ook herinner ik mij dat Gerda Mank als diaken bij de woongroep langs kwam om een kopje thee te drinken in de tuin van de woongroep.

Bijzonder dat ik nu met veel plezier deel uitmaak van deze gemeenschap!

Irene Jonker

De uitstraling van de gevel

De gevel van Pro Rege springt in het oog. Zeer terecht is deze dan ook beschermd stadsgezicht. Na de opening werden ornamenten aangebracht die stuk voor stuk een symbolische betekenis hebben. *“Het is aan den architect gelukt een prettige architectuur te ontwerpen, welker aanvankelijke eenvoud later verlucht werd door pittige terracotta versieringen van den Kralingschen beeldhouwer S. Miedema”*, schreef het Rotterdamsch Nieuwsblad op 16 mei 1924.

De woorden Pro Rege – Voor de Koning – nemen een prominente plek in. Daarboven een fakkel, als teken dat het Licht van Christus straalt over heel de stad. In dat opzicht getuigt het gebouw van de zelfverzekerdheid van het Gereformeerde geloof van begin vorige eeuw. Dat zien we ook terug boven de deur bij de zij-ingang. In stralen van licht zien we de Alpha en de Omega, die verwijzen naar de Openbaring van Johannes. Daartussen de Griekse letters Chi en Ro (X en P), de eerste letters van Christus. Met in de cirkel daaromheen de woorden toutoi nicao (nikao): “In Hem overwin ik”.

Tussen de ramen bevinden zich twee rijen van drie elementen die de kerkelijke en verenigingsfunctie van Pro Rege uitdrukken:

Bovenaan in het midden (bladzijde 23): Een opengeslagen Bijbel bij psalm 119: 105 *“Uw woord is een lamp voor mijn voet, en een licht op mijn pad”*. De Bijbel ligt op een slang die in zijn eigen staart bijt: de terugkerende cyclus van het kwaad wordt doorbroken.

Links daarvan de Goede Herder, die richting geeft met zijn staf en de wilde dieren op afstand houdt.

Rechts daarvan de Zaaier, die het zaad in de akker strooit. Eén van de jongelingsverenigingen heette de Zaaier.

Een rij lager (zie hieronder) zien we *in het midden* een hamer, een zwaard en een troffel. Allemaal werktuigen. Het is bid én werk, zoals de naam van één van de meisjesverenigingen luidde: Ora et labora.

Links daarvan het zegel van de Bond van meisjesverenigingen op Gereformeerden Grondslag, opgericht in 1918.

Met de woorden bewaren-bouwen en Psalm 127:1 “*Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden zijn bouwlieden daaraan*”.

Rechts daarvan het zegel van de Nederlandsche Bond van Jongelingsverenigingen op Gereformeerden Grondslag, opgericht in 1888.

Met daarop twee geuzen in 17^e eeuwse kostuum en de letters V.L.G.
“Vive Le Gueux” – Leve de geus.

Twee pelikanen op de hoeken ‘bewaken’ dit geheel (rechterkolom).
Ook deze vogel, die haar jongen voedt met haar eigen bloed, staat
voor Christus. Voor het offer van zijn dood en de opstanding.

Boven de ingang tenslotte de naam van Christus, afgebeeld als vis:
IXTHUS - I (esus) X(ristos) Th(eou) U(ios) S(oter) – Jezus Christus,
Zoon van God, Redder (afbeelding hieronder).

Heel het gebouw spreekt van Zijn Naam. En zal dat blijven doen.

*Marianne Bogaard,
met dank aan Jeanine Wisse*

In gesprek met Marjolein en Arie

Voor Marjolein Gorissen en Arie van Dijk is de sluiting van Pro Rege een grote verandering in hun leven.

Marjolein is hier 15 jaar beheerder/koster geweest.

“Ik heb me hier altijd vanaf dag één heel thuis gevoeld. Leuke contacten met veel waardering. Ik kwam in de tijd van ds Peter van Helden: een warme gemeenschap, waar ik me nooit onveilig heb gevoeld, hoe laat het ook werd. De samenwerking met Arie is altijd positief geweest. We voelden en vulden elkaar aan. We hadden concerten, vergaderingen, maar ook begrafenissen. Vooral deze uitvaarten staan me nog bij. Aan de samenwerking met de familie om daar een waardig afscheid van te maken, denk ik nog met een goed gevoel terug.”

Arie van Dijk hielp zijn ouders al bij het kosteren in Pro Rege en is dat altijd blijven doen, naast zijn andere werkzaamheden overdag. “Het werk en de samenwerking met Marjolein is altijd positief geweest. Pro Rege is mijn kindje vanaf mijn 17de.

Mooie momenten waren de nieuwjaarsconcerten van Hermandad: iedereen in gala en smoking. Ik weet me ook nog het afscheidsfeest van ds Peter van Helden te herinneren: jammer dat hij weg ging. Marjolein gaat

verder in de Hoflaankerk, maar ze mag me altijd roepen als het nodig is. We gaan Pro Rege en elkaar erg missen.”

Hennie van der Linden

Pro Rege – van Kerkzaal tot Kerkplein ...

Inleiding

In dit hoofdstuk vindt u één van de verhalen uit de herinneringen van Peter van Helden, van 1991 – 2009 predikant van de Gereformeerde Kerk Rotterdam-Kralingen. Andere verhalen vindt u op de website protestantskralingen.nl.

Mijn herinneringen: ...van Kerkzaal tot Kerkplein ...

Pro Rege is gebouwd voor de groei van de Gereformeerde Kerk begin vorige eeuw. Er was behoefte aan ruimtes: voor de jeugd, voor vergaderingen van de inmiddels heel grote kerkenraden, en voor nog meer kerkdiensten naast die in de Jeruzalemkerk (de 'Jeruus' genoemd) en de Avenuekerk. Beroemde dominees ('preektijgers') trokken volle kerken en men was nog kerks.

De kerkzaal in Pro Rege kreeg in de jaren '80 een fraaie opknopbeurt met een licht interieur en prettige stoelen, want hier moest na de verkoop van de beide kerkgebouwen voortaan gekerkt worden. Een intieme luisterzaal, waar ik bij mijn kennismaking begin 1991 meteen verliefd op was.

Een kerkzaal is niets zonder kerkgangers en die kwamen gaandeweg van alle kanten. Rotterdam werd ook weer een stad om goed in te kunnen wonen, langs het water en in de polder.

Maar er was altijd een bijzondere groep kerkgangers: de bewonersgroep uit Devonia, het Protestantse Gezinsvervangend tehuis aan de Julianalaan. De directrice zorgde ervoor dat ze trouw naar de kerk gingen. Toen er geen begeleiding meer mee kwam, nam Cees Stans de leiding op zich. Ze hoorden er helemaal bij en brachten veel goeds en moois mee in de erediensten en er om heen. Hun inbreng werd in hoge mate gewaardeerd. Hoe ging dat?

Van John Kegreisz kreeg ik altijd een warme omhelzing bij binnenkomst. Hij vroeg met regelmaat luid en duidelijk om voorbede voor zijn zieke moeder, gaf bij uitbundige muziek de maat aan en gaf ons

ook een keer de zegen mee vanaf de kansel. Ieder was onder de indruk van de puurheid van dat gebaar en wist zich bijzonder gezegend. Later toen zijn moeder was overleden, schilderde hij haar zijn Brieven p/a Hemel, die in de kerkzaal hingen bij preken over de Brieven uit het Boek Openbaring. Het boekje dat verscheen met kalligrafie van Elsa Oosterhuis en gedichten van mijn hand beleeft in 2023 zijn derde druk.

Cees Stans was de orgelspeler van het tehuis. Hij speelde van Klavarscribo ook een keer op het orgel in Pro Rege. Is er ooit beter naar orgelspel geluisterd dan toen?! Hij gaf bij testament geld voor de kerk, voor de zending en voor de evangelisatie: alle drie doelen evenveel. We kochten er Bijbels van in Groot Nieuws versie en deelden die uit in de Nieuwe Plantage.

Een andere bewoner, tijdelijk Cor geheten, want er was al een Cees, hield een prachtige toespraak 'voor de jubilerende dominee' vanaf een indrukwekkend papier, dat later blanco bleek te zijn. Zijn voordracht was onnavolgbaar geweest.

Toen we Avondmaal gingen vieren in een grote kring en iedereen stond langs de wanden rondom, werd gevraagd of ieder elkaar de Vredegroet wilde geven, middels een handdruk. Daar deden zij vol overgave aan mee en gingen letterlijk de hele kring rond. Een voor-

beeld voor ieder. Wij maakten in die jaren de ontwikkeling mee van 'mensen met een beperking' naar *mensen met mogelijkheden*. We hebben er van genoten.

Toen enkelen zelfstandig gingen wonen, dreigde vereenzaming en werd Kerkplein opgericht. Een activiteit waar de kerkgemeenschap enthousiast aan mee deed. Op zaterdagmiddagen een gezellige middag organiseren. Waarbij ook een wandeling door het Arboretum, het planten van de Tamarisk in de tuin van Pro Rege. Waar toneelstukjes werden geïmproviseerd over Sint Maarten, de Bruiloft in Kana [onvergetelijk hoe water in wijn veranderde voor de ogen van het stel dat – echt waar! – binnenkort zou trouwen. Waar liefde en echtheid en intensiteit niet toe kan leiden] en de Olympische Spelen. Zij hebben mij bevrijd van schroom en geleerd vrij te zijn en te vertrouwen. Altijd waren er de bloemschik- of knutselwerken o.l.v. Annie van Hoof en het lekkers bij de koffie.

Zo is er ook een hoofdstuk te schrijven met de titel: Van Kerkzaal tot Knooppunt, tot Dialoogtafel, tot loket Geestelijke zorg in het Levinas Gezondheidscentrum, tot Tuin-met-een-verhaal. Voor deze verhalen, zie de website protestantskralingen.nl.

*Peter van Helden,
Stille Zaterdag 2023*

Muziek | een concert van Eric Vloeimans met Holland Baroque

In gesprek met Anne

Als we een gedenkboekje uitgeven over Pro Rege, dan kan Anne Gercama daarin natuurlijk niet ontbreken. In ons gesprek over de mooiste momenten kwamen vele herinneringen langs. En zelfs één herinnering werd nog nagemaïld!

Natuurlijk werd de migrantenbezoekgroep vanuit Pro Rege genoemd, samen met Sjoerd Eikelboom gestart. Fijne contacten met de Ghanese kerk, de moslims, de Urdu's en vele anderen. Het geven van taallessen en goede gesprekken zijn mooie herinneringen.

De duurzaamheidsgroep: het behouden van de schepping en het tegengaan van verspilling. Een groep uit Pro Rege met dezelfde motivatie maakt nu nog steeds gezamenlijke uitstapjes.

Muziek speelt een belangrijke rol in het leven van Anne. Hij organiseerde vele concerten eerst in de Hoflaankerk, later in Pro Rege, met bekende en minder bekende musici vanuit de stichting Muzikc. Alles verliep ook plezierig mede door de goede samenwerking met Marjolein Gorissen.

Nel weet zich nog de Doe-Meegroep te herinneren: een fijne groep die voor veel gemeenteleden van alles organiseerde. Het aandacht hebben voor elkaar was de verbindende factor.

Anne heeft vele functies binnen de kerk vervuld en samengewerkt met ds Peter van Helden. Dat bracht veel vreugde, maar soms ook spanningen. Eén weet hij zich nog goed te herinneren. Binnen onze gemeente

... Mijn mooiste herinnering aan Pro Rege is de voorbede van ds Peter van Helden over ons huwelijk tijdens de kerkdienst op zondag 10 juni 2001. George Ockelo en ik trouwden op 5 juni 2001 toen de 'Wet openstelling huwelijk' voor personen van hetzelfde geslacht op 1 april 2001 een feit was. De jaren die we samen nog hadden, voelden gezegend – mede door omringende gemeenteleden.

Koos Duivesteijn-Ockelo

wilden twee mannen met elkaar trouwen. Anne hoopte op een goede vergadering daarover in de kerkenraad, maar was daar niet gerust op. Totdat ds Peter van Helden dit afkondigde bij de mededelingen en er een applaus opging in de kerk. Niks geen vooroordelen, maar blijdschap dat mensen elkaar gevonden hadden en elkaar trouw hadden beloofd.

“Ik houd van het informele, hartelijke van Pro Rege: wees blij met de blijden”.

Hennie van der Linden

Denkend aan Pro Rege ...

Doopbediening in Pro Rege

... Aat en ik kwamen begin jaren 80 voor het eerst in Pro Rege. We voelden ons er met onze 3 kinderen thuis. Aat vervulde er al snel verschillende functies. Ook ik begon met oppasdienst en later de kindernevendienst. Het fijne was dat er aardig wat jonge

gezinnen waren. Ouders en kinderen trokken met elkaar op. Voor ons als gezin was het een warme omgeving. Heel wat jaren kwamen we vanuit Capelle aan den IJssel naar Kralingen.

Lisette Ouwehand-Hollenkamp

... Voor mij was Pro Rege een plek waar naar elkaar werd omgekeken (o.a. met de wijkteams) en waar we veel optrokken met anderen. Wij gingen er met onze twee meisjes en onze zoon met genoeg naar toe. Ook in geestelijke zin was Pro Rege een plek waar we ons geloof op een fijne en inspirerende wijze konden beleven en voeden. Een speciale herinnering heb ik aan het lied “De steppe zal bloeien”, een prachtig lied dat ik toen nog niet kende. Als ik dit lied hoor, maar ook als ik langs Pro Rege rijd, denk ik in dankbaarheid terug aan die mooie tijd op deze speciale plek in Rotterdam-Kralingen.

Aat Ouwehand

... Ik herinner mij vooral de doopdiensten. We zongen een lied en liepen door de kerk en stonden rondom de dopeling.

Mijn vader had geregeld ‘knoppendienst’, ik mocht dan mee naar boven. Een ruimte achter het orgel. Daar stond ook een oude typemachine. Verder het koffiedrinken na afloop en de lekkere koekjes!

Marc Ouwehand

Denkend aan Pro Rege ...

... Ik herinner mij de doopdiensten, met elkaar naar binnen lopen onder het zingen van het lied “Je hebt al een naam en je krijgt er een bij”, uit het groene boekje.

Alle doppen verzamelen van de flesjes, met het koffiedrinken. Met mijn vader achter het orgel, als hij ‘knoppendienst’ had.

Willemijn Ouwehand

... De kindernevendienst was altijd leuk, veel kinderen van onze leeftijd. Na de kerk rondjes rennen rond het gebouw en duikelen aan de rekken bij de ingang.

De doopdiensten maakten ook altijd indruk. We mochten er dan allemaal omheen staan.

Elise Ouwehand

Denkend aan Pro Rege ...

... Zie ik een gebouw dat 100 jaar lang voor De Stad veel heeft betekend en de komende eeuw weer veel voor De Stad gaat betekenen!

Wim van As

... Zie ik de prachtige kinderdiensten, de hilarische bloemschikavonden, Marjolein en Arie achter de bar, de kindernevendiensten in een van de zaaltjes, de geweldige musicals en onze zoons in het techniekkamertje.

Trudy van As-Roest

... Komen bij mij altijd herinneringen boven van het jaarlijkse kersttoneelstuk. Ook al had ik maar een paar regels ik vond het toch erg leuk en het repeteren de weken daaraan voorafgaand was erg gezellig. Daarnaast vond ik de kindernevendiensten altijd leuk in het gebouw en na afloop snel naar boven om een fristi te drinken met de andere kinderen.

Yoram van As

'Familiefoto' | Kerstspel 2013

Bij één van de oudste Gereformeerde kerkleden – mevrouw Gré Kooyman-van der Wilt – ging ik op bezoek met de vraag die aan elk gemeentelid gesteld werd: Welke herinnering aan Pro Rege is u het meeste bijgebleven?

Die vraag stelde ik al bij het maken van de afspraak, dus was er enige tijd om hier over na te denken. Want als je al 93 bent, enigszins doof en wachtend op een oogoperatie, dan heb je wel wat anders aan je hoofd.

In gesprek met Gré

Maar toen ik éénmaal zat, kwamen de verhalen vanzelf.

Eerst natuurlijk over haarzelf en de verwachting van een achterkleinkind. En welke loop haar leven is gegaan en welke afslagen er geweest zijn:

Geboren in Schiedam, gewerkt bij Wilton, getrouwd en gaan wonen in Rotterdam, twee kinderen gekregen, vele cursussen kalligrafie gegeven o.a. aan de Volksuniversiteit, samen met haar man een fotoclub gerund met o.a. presentaties in Pro Rege, gezorgd voor haar, inmiddels al vele jaren overleden, echtgenoot en nu een trouwe kerkganger mede door de hulp van haar vriendin.

Haar herinneringen aan Pro Rege zijn vooral gekoppeld aan ds Peter van Helden, zowel slechte als goede herinneringen:

“Een keer kwamen we op zondag de kerk binnen en was de hele kerkzaal gevuld met blauwe wimpels, veel onbekende mensen en muziek. Tot op de dag van vandaag geen idee waarom, maar wij vonden het in ieder geval niet gepast. Ik heb daarover een brief

naar de kerkenraad gestuurd. En de reactie van Van Helden was: Goed gedaan!”

“Bij het vieren van een bepaald jubileum, denk ik, werd ik door hem gevraagd om iets te kalligrapheren en mijn bijdrage was het op papier zetten van het gedicht van Guido Gezelle “*Gij badt op enen berg alleen*”. Dat heb ik met veel liefde gedaan, want kalligrapheren was mijn grootste hobby en talent en het werd erg gewaardeerd.”

Hennie van der Linden

Denkend aan Pro Rege ...

Tienezangroepje met gitaarbegeleiding door Joachim Keppel

... Komt het volgende naar boven:
Als Hervormde Gemeente gezamenlijke kerkdiensten met de Gereformeerden waar we als Kindernevendienst dan heel nauw

samenwerkten. Daar zijn mooie vriendschappen door ontstaan.
Kinderkerstfeest in de grote zaal met gebruik van het podium waar de muziek-

instrumenten van Hermandad achter het gordijn stonden. Dat was heel spannend voor de kinderen.

Een kerkzaal waar we lezingen en boekpresentaties hebben kunnen gehouden voor boekhandel J. Amesz.

Miriam de Jong

... Zie ik een zanggroepje dat zingt tijdens een kinderdienst. Begeleid door een piano en een drumstel. Nu verleden tijd net als Pro Rege. Maar een nooit te vergeten herinnering.

Marga Hirschfeld

Denkend aan Pro Rege herinner ik mij de eerste dienst waarin Gerrit de Kruijf voorging. Dit was volgens mij om vast aan elkaar te wennen of wij met elkaar verder konden gaan. Volgens mij is dat goed gegaan. Daar ben ik heel dankbaar voor.

Gré Roodhorst

Orgel en cantorij

Op mijn verjaardag in 1993 belde Peter van Helden mij op. En dat was niet om mij te feliciteren maar met de vraag of ik organist in Pro Rege wilde worden.

Op een zondag in augustus kennis gemaakt met het orgel en de gemeente en dat klikte wel. Het Fama & Raadgever orgel riep bij mij sterke herinnering op aan het orgel dat ik in Terneuzen heb mogen realiseren. Beide gebouwd begin jaren '80. Voor een amateur een heerlijk orgel en ideaal voor de begeleiding van de gemeentezang.

Na een vergelijkend examen (was de enige kandidaat) ben ik benoemd per 1 november 1993 tot organist als opvolger van mevrouw Ineke Pieters. We hadden toen elke zondag een dienst en één zondag per maand deed Tjebco Tiersma de orgeldienst tot hij een volle organistenplek in Leiderdorp kreeg. Ik kwam nog net op tijd binnen om met een zanggroepje dat er was iets bijzonders met Kerst te doen.

Dat sloeg wel aan en voor de volgende Kerst zijn we hard aan het werk gegaan met het Kerstoratorium "Als appelbloesem in de winter" van Marijke de Bruijne. Het enthousiasme was zo groot dat op Kerstmorgen de bloeiende appelbloesemtakken op het podium stonden en we zongen

*"Hart van de hemel, hart van de aarde
wil elkaar raken, opdat wij mensen niet zo verloren staan."*

De zanggroep had zijn vaste vorm en naast het stimuleren van nieuwe liederen werd het Paasatorium “Als de graankorrel sterft” ingestudeerd en uitgevoerd.

Na de totstandkoming van de federatie waren er twee diensten per maand te spelen. In de Hoflaankerk had Arjen Leistra een cantorij opgericht, dus hebben we de zanggroep Pro Rege veranderd in cantorij Pro Rege, overeenkomstig onze activiteiten in de eredienst.

In 1998 verscheen ‘een proeve’ van het ‘Dienstboek voor de Kerken’. Een ware schat voor de cantorij. Met heel mooie herinneringen denk ik terug aan de tafelgebeden die wij gezongen hebben. Solo’s van de voorganger, en wisselwerking cantorij en gemeente. Mooier kun je het niet hebben toch?

Het meest gezongen hebben we “Groter dan ons hart” van Huub Oosterhuis/Antoine Oomen nr. 66 uit het Dienstboek.

Na een laatste medewerking op zondag 8 september 2013 is Cantorij Pro Rege gestopt; en is Cantorij Protestants Kralingen gestart o.l.v. een professionele cantor.

Na het overlijden van Gerda Mank en Jac. vd Wal was, ondanks dat we gestopt waren, één oproep voldoende om bij de uitvaart te zingen.

In 2013 ben ik ook formeel gestopt als organist van Pro Rege. Diensten bleef ik gewoon spelen want een opvolger was moeilijk te vinden. Gerard Verweij had ruimte om de helft van mijn diensten in te vullen. Met Pasen 2014 zou Gerard dienst doen, maar moest onver-

wachts elders spelen. Voor hem viel in Anna Karpenko, een medestudent van het conservatorium. Anna is mijn definitieve opvolger geworden, waarmee ook deze plaats professioneel bezet is.

Het orgel was na 40 jaar trouwe dienst toe aan een grote beurt. In juni 2020 is dat gebeurd en het is nu klaar voor de volgende 40 jaar, waar dan ook. Ik heb er van genoten 20 jaar vaste organist op dit orgel te mogen zijn.

Laurens de Visser

In gesprek met Ria en Jack

... Dan komen er veel herinneringen boven bij Ria en Jack Overdijk.

Ria is in Kralingen geboren in de Lusthofstraat en gedoopt in de Jeruzalemkerk. In 1939 verhuisde het gezin naar de Sichemstraat waar Ria en Jack woonden tot zij halverwege de jaren '90 verhuisden naar Prinsenland.

Alhoewel Ria vanaf haar geboorte in Kralingen heeft gewoond, kwam Jack in 1948 vanuit Den Haag met zijn ouders wonen in de Vlinderstraat.

Jack en Ria hebben elkaar ontmoet op de MULO in de Taxusstraat. Zij zijn, nadat Jack nog een spoedcursus catechisatie had gevolgd bij dominee Kakes, in 1959 getrouwd in de Avenuekerk.

Ria herinnert zich de strenge koster Heineman, van wie je niet via de leuning naar beneden mocht glijden en niet mocht gillen... en Johan de Jong, de koster die boven in Pro Rege woonde. Samen halen Jack en Ria herinneringen op aan de jeugdactiviteiten. De soos Jokra voor de 12 - 16 jarigen en Sokra voor de oudere jongeren.

Jack herinnert zich dat dominee Vollenhoven tijdens de dansavonden van de soos de dansenden opriep: “niet te dicht bij elkaar!” Ook ontstond de Middenmoot, een soosavond waar ook hervormde gemeenteleden aanwezig waren. Er werden spelletjes gedaan en de bar was open. Tot op heden bestaan de contacten van de mensen van

de Middenmoot. Het kleine groepje dat is overgebleven ontmoet elkaar nog een aantal keren per jaar.

Ria vertelt dat zij, voordat zij leiding mocht geven aan de kindernevendienst, een Bijbelverhaal moest vertellen aan de kerkenraad. Pas hierna mocht zij de kinderneven-

Denkend aan Pro Rege ...

dienst leiden. Ook memoreert Ria de Doe Mee Actie. Een hechte groep die oudere gemeenteleden bezocht en Adventsbijeenkomsten organiseerde.

Beiden waren nauw betrokken bij de Bijbelse Tuin rondom Pro Rege die in de tijd van dominee Peter van Helden tot stand kwam en waar zij beiden bij het planten en het onderhoud van de amandelboom, de vijg, de olijfboom en de wijnranken betrokken waren.

Belangrijk voor beiden waren de reünies van de Gereformeerde School Kralingen, gevestigd aan Oudedijk 72, die gehouden werden in de bovenzaal van Pro Rege. Ria en Jack hebben hier veel documentatie over, wat erg leuk is om in te zien.

Alhoewel beiden zeer trouwe bezoekers van de diensten in Pro Rege zijn, zittend op hun vaste plekje, zijn zeker de mooie herinneringen aan alle activiteiten die plaats vonden in Pro Rege, naast de kerkdiensten, erg kostbaar!

Edith Stapelkamp

... Denk ik aan het leuke optreden in Pro Rege van het koor Bella Cantara waar ik toen in zong en aan de uitleg door Sandra de Neef van alle symbolen die zij heeft verwerkt in haar kunstwerk dat in de kerkzaal van Pro Rege hangt!

Andrien van der Wal

In gesprek met Nico

... Dan denk je natuurlijk ook aan Nico van Veen. Nico, die geboren is in 1936, maakt nu ruim 62 jaar deel uit van de kerkelijke gemeente in Kralingen en heeft in die tijd zoals hij zelf zegt “zo’n beetje alle functies in de kerk bekleed behalve dominee...”

In 1960 trouwde Nico met Gerrie in de Avenuekerk. Zij woonden toen op de Oudedijk nummer 141 boven de herenmodezaak van Nico zijn vader. Later verhuisde het gezin, met de kinderen Nicolien, Klaas en Ruud, naar de Julianalaan.

Nico vertelt dat gereformeerd Kralingen 3 kerken had: de Jeruzalemkerk, de Avenuekerk en Pro Rege. Nadat de Jeruzalemkerk verkocht was aan de christelijk gereformeerde gemeente, hadden de gemeenteleden de keuze om of naar Pro Rege of naar de Avenuekerk te gaan. Twee kerken die alle diensten goed bezet waren.

Eind zeventiger jaren werd de Avenuekerk verkocht en vonden alle diensten en activiteiten in Pro Rege plaats.

Nico voelde zich erg thuis in Pro Rege.

Ook Gerrie was heel actief. Zij leidde de Doe Mee Actie. Bij de Doe Mee werden de wat oudere gemeenteleden bezocht en de Doe Mee groep organiseerde de jaarlijkse

Doe Mee Kerstviering in de bovenzaal van Pro Rege.

Nico zijn hart lag bij het Jongerenwerk. Er waren soosavonden in de bovenzaal waarbij, naast het samenzijn, ook vele activiteiten werden georganiseerd. Ook nu nog geniet Nico van de jongeren in de kerk.

Met de komst van dominee Peter van Helden begin jaren '90 brak er wederom een mooie tijd aan. Nico had een hele goede band met de familie Van Helden.

In de jaren '90 werd ook de Bijbelse tuin aangelegd. Bij het planten van de nog steeds prachtige olijfbom was Nico nauw betrokken net als bij de eetgroep waar Nico iedere keer aan het einde van de maaltijd met het lieveheersbeestje rondgaat voor een goed doel (meestal Ecuador).

Natuurlijk gaat Nico Pro Rege missen... maar zijn enthousiasme en betrokkenheid horen zo bij hem: dat blijft bestaan!

Edith Stapelkamp

Denkend aan Pro Rege ...

... Zoveel mooie kindernevendiensten ... die keer dat we op eerste Kerstdag met boomwhackers* een gelegenhedsorkest 🎵 met de kinderen vormden en 'Midden in de Winternacht' speelden en zongen in de dienst...Die keer al weer veel langer geleden dat we buiten op een zonnige dag met de kinderen een spelletjesmiddag in de tuin voor de kerk hadden ...Die keer dat we met de hele gemeente een rode slinger van onze handen hadden gemaakt en opgehangen voor de komst van onze nieuwe predikant Marianne. Mijn 5 regels zijn op maar mijn herinneringen nog niet.

Gelukkig is er altijd plek voor meer herinneringen en kun je die voor altijd bewaren!

Elisabeth ter Hoeven

* 'Boomwhackers' zijn percussie instrumentjes

... Aan Pro Rege heb ik een schat aan herinneringen, in het bijzonder doordeweekse. Van vele soms ingewikkelde vergaderingen tot heerlijke ontmoetingen met de eetgroep. Wat er bij mij uitspringt zijn de catecheseavonden met de tieners. Zij kwamen, meestal met een tiental, heel trouw en hun vaak kritische inbreng was voor mij een wekelijkse inspiratiebron. Hoogtepunten waren de afsluitingen in december en april: ieder bracht wat lekkers mee (ik de befaamde 'opa's worstjes'!), wat we deden en zo genoten we geregeld van een gevarieerde maaltijd, heerlijk!

ds Laurens Korevaar

In gesprek met Janny en Marleen

Janny

...Leverde een heel mooi gesprek op met veel herinneringen van Janny Korpershoek en Marleen Scherpenisse. Marleen woont inmiddels 11 jaar in Heerjansdam, maar is vanaf eind jaren '70 tot de verhuizing naar Heerjansdam nauw betrokken geweest bij Pro Rege, net als Janny Korpershoek.

Janny gaf midden jaren '70 leiding aan een 'doe groep voor klusjes', ontstaan vanuit de belijdeniscatechisanten, wat uitgroeide tot een groep van 30 personen!

Marleen en Janny hebben eind jaren '70, op verzoek van dominee Melse, het initiatief genomen tot 'groothuisbezoek' met name voor jongeren. Deze opzet bleek een schot in de roos en leidde tot het opzetten van het jeugdpastoraat. Hierna ontstonden de zogenaamde wijkteams waar ambtsdragers samen met de Doe Mee Actie contacten met de kerkleden in een bepaald stukje van Kralingen onderhielden.

Daarnaast stonden Janny en Marleen aan de wieg van de kindernevendienst. Dit werd met veel enthousiasme opgezet. Er ontstond een hechte groep leiding die van alles organiseerde. Met name de kerstvieringen waren bijzonder met grote projecten zoals bijvoorbeeld het verhaal van Varenka, in de bovenzaal van Pro Rege. Een aantal kinderen werd te oud voor de kindernevendienst en zo ontstond de tienerdienst met als eerste activiteit een weekendje naar Haamstede in het huis van Jan en Ellen Glaubitz. Een geweldige kennismaking met elkaar. Voor het thuis koffiedrinken na de dienst schreef Janny jarenlang de uitnodigingen

Marleen

in de Caleidoscoop. Vrolijke en mooie ontmoetingen na kerktijd.

In 1992 is het 'Samen Eten', als idee verzonnen door Edith, gestart door Sjoerd Eikelboom, Map Terlouw, Piets Vogel, Janny en Marleen. De heerlijkste gerechten werden opgediend en wat leuk dat de eetgroep nog steeds bestaat en voor zoveel mensen een heerlijk moment samen is, één keer in de maand op vrijdagavond!

Hele mooie herinneringen bewaren Janny en Marleen aan de Zanggroep onder leiding van Laurens de Visser. Het zingen van De Appelbloesem en de Graankorrel van Marijke de Bruijne waren hoogtepunten! Het zingen van 'De steppe zal bloeien' roept bijzondere emoties op.

Ook de musicals zoals Noach en de Kerstmusical opgevoerd door gemeenteleden hebben veel plezier gegeven!

Janny noemt nog het mooie beeld van Pjotr naast Laurens de Visser op het orgelbankje! Voor zowel Janny als Marleen geldt dat de herinneringen aan Pro Rege veel kleur kregen door het zingen, de eetgroep en de kinderen!

Pro Rege voelde echt als een tweede thuis, waar zo veel mogelijk was!

Edith Stapelkamp

Denkend aan Pro Rege ...

... Door de kinderoogen van Gertie Scherpenisse

Het Paasontbijt: heel vroeg gingen we tafeldekken, met Sjoerd en Nico drukdoende in de keuken, Janny prikte gaatjes in de eieren waarna we samen iedere tafel mooi dekten. Bijzonder om 's avonds naar de kerk te gaan om te oefenen voor het koor. Bij het collecteren als tiener mocht het 2e zakje pas gegeven worden als het 1e zakje 2 banken verder was ... en was de plek van de kluis 'geheim'. De trap naar de kapstok, waar het altijd vrolijk dringen was en wij als kinderen overal tussendoor glipten en de trap naar boven waar je halverwege kon oversteken van de kindernevendienstruimte naar de oppasruimte!

Pro Rege als huis van gebed en muziek

Wanneer ik aan mijn kinderen vraag wat zij zich herinneren van Pro Rege, noemen ze als eerste de pepermuntjes. Daar beneden, bij garderobe en toilet, altijd weer bijgevuld door kosters Arie en Marjolein. Voor mij zal Pro Rege verbonden blijven met drie sterke herinneringen.

Allereerst is dit de kerk waar ik bevestigd ben als Dienaar des Woords. Hier begon mijn loopbaan als gemeentepredikant op zondag 10 januari 2010. Buiten was het koud, het had gesneeuwd en was glad. De viering begon met een gebed zonder end; een zogeheten litanie. Een wolk van geloofsgetuigen die ons zijn voorgegaan op de weg van geloof, hoop en liefde, werd aangeropen. En ja, de dienst duurde vele pepermuntjes lang (mea culpa). Verschillende voorgangers, de diaken en de ouderling legden mij de handen op. Zo ontving ik de gave van de Geest, als blijvende bron van bezieling.

Een jaar later was Pro Rege omgetoverd tot een huis van gebed voor de vele jonge pelgrims uit heel Europa die gekomen waren naar 'Taizé aan de Maas'. De hal stond vol met schoenen. De pelgrims zaten met elkaar op de grond om te zingen, te bidden, en stil te zijn. We vierden oud en nieuw in de bovenzaal met een landenfeest en wat deden wij als Nederlands welkomsteam? Wij dansten de vogeltjesdans (daar zijn hopelijk geen beelden meer van terug te vinden).

Ten slotte heb ik warme herinneringen aan alle mooie muziek die heeft geklonken in Pro Rege.

De jazzkerkdiensten met Ntjam Rosie en Barbara Blijlevens, het orgelspel van Laurens de Visser en Anna den Hertog-Karpenko, het zingen van de cantorij, de Taizévieringen, het trompetspel van Eric Vloeimans. In mijn herinnering zal er altijd een wolk van liederen en gebeden blijven hangen in de kerkzaal van Pro Rege, van wie ons zijn voorgegaan op de weg van geloof, hoop en liefde.

ds Rian Veldman

Handoplegging bij de bevestiging en intrede van ds Rian Veldman

Kerstworkshops in Pro Rege

... Vanaf 2012 werden in december Kerstworkshops gehouden in Pro Rege onder de bezielende leiding van Sipke Sels en diens maatje Judith Korevaar. Met een 25-tal dames en een enkele heer hadden we fantastische avonden! Er was veel vrolijkheid en dankzij Sipke had iedereen die avond groene vingers en ging met een prachtig dennengeurend kerststuk naar huis. De avond werd, na eerder genoten koffie met banket, afgesloten met een glas glühwein en de uitroep: volgend jaar toch weer? Wie weet ... maar dan moeten we een deurtje opschuiven omdat het helaas niet meer in Pro Rege kan waar we altijd warm onthaald werden.

*Sipke Sels en
Judith Korevaar*

Denkend aan Pro Rege ...

... Denken wij aan de mooie momenten die wij hier beleefden: onze trouwdienst in 1994 (met angst voor de strenge koster: 'Rijst strooien is verboden'), de doop van onze 3 kinderen, de vele kindernevendiensten die zij meemaakten (het kusje, dat Casper nog even aan zijn moeder kwam geven voordat 'ie meeinging, ontroerde menigeen ... zeker zijn ouders) en last but not least 'de toga mode show' bij één van de vrijwilligersavonden, om predikant Peter van Helden, aan dit eerbiedwaardige 'kledingstuk' te helpen (Bart gehuld in een minimalistische uitvoering, een opengeknipte postzak.) ... gelukkig hebben we de foto's nog ... ergens ... en ontelbare ontroerende herinneringen ... die blijven.

Jessica en Bart Reinders

Denkend aan Pro Rege

... Komen er warme gevoelens naar boven. Een knusse kerkzaal waar ik 's zondags inspiratie opdeed voor de week die voor mij lag! Fijn dat er ook ruimte was voor vernieuwing!

Eelco Stapelkamp

... Denk ik aan de doop van Joëlle door ds Lems en van Leonie door ds Johan Snoek, aan de optredens van de tieners met piano, gitaar en drumstel ... aan 'De steppe zal bloeien', het afscheid van Peter van Helten waarbij alle kinderen in optocht het lied Hine ma tov zongen ..., de afscheidsreceptie van Peter waarbij de kindernevendienstleiding hem, als gospelkoor in onze parse jurken, toe zong ... de musicals ... de kerstvieringen van de kindernevendienst met schimmenspel, het verhaal van Varenka etc, de kerstvieringen met de Doe Mee Aktie ... de eetgroep ... Zoveel en nog zoveel meer herinneringen! Kostbaar! Wensend dat we samen in de Hoflaan weer veel mooie herinneringen mogen maken!

Edith Stapelkamp

... Warme gevoelens door het sprintje de trap op na de dienst voor het drankje bij de bar, het stiekem achter het gordijn kijken naar het drumstel van de Hermandad, de eetgroep, de vele kauwgompakjes van Ria Barendregt die ik heb verslonden in de dienst, de blikken van m'n ouders als m'n zusje en ik tijdens de preek een lachbui kregen, het graffiti spuiten met de tieners op de zolder, de spetterende optredens met De Band met professionele apparatuur met nummers als 'alle kleuren van de regenboog', 'heal the world', 'kijk omhoog', de startzondagen met stapels pannenkoeken en de fijne, lieve mensen die de kerkdienst voor mij, als niet echt grage kerkganger, net wat aangenamer maken.

Joëlle Stapelkamp

... Mijn eerste binding met Pro Rege is van begin 1991, toen ik daar gedoopt ben door dominee Snoek.

Vele jaren kindernevendienst volgden. Daarna tienerdienst op de oude zolder. Dat was ook de tijd dat we als tieners aan de slag gingen met muziek. We vormden een mooi, muzikaal groepje, waarmee we vele muzikale bijdragen aan de kerkdiensten hebben geleverd, vooral in de toen opstartende kinderdiensten. Van 'Go down Moses' tot aan Nick&Simon, In vele liederen blijkt een mooie boodschap te zitten. Nog steeds voelt het goed om in Pro Rege te zijn. Er is een tijd van komen en gaan, maar de herinneringen zullen blijven!

Leonie Stapelkamp

De Bijbelse tuin van Pro Rege

In 2004 werd het idee van de Bijbelse tuin met enthousiasme begroet. Dit plan vloeide voort uit Pro Rege als ‘Verborgene Kerkzaal’ tijdens ‘het Weekend van de Verborgene Tuinen.’ Er kwam een vijgenboom, die het niet zo goed deed, maar later vervangen werd door twee nieuwe bomen (geschonken door ‘de dames Boer’), er kwamen wijnstokken en een olijfboom (geschonken door Nico van Veen).

Na een preek over de profetie van Jeremia was de amandelboom aan de beurt, die in het voorjaar prachtig bloeide. (PvH): “In de maanden en jaren die volgden, boden kerkgangers bij de deur wel eens een plantje aan: Anneke Dagnelie gaf de *Salvia Judaica*, de roodbladige salie, en Janny Korpershoek gaf de Karmozijn” (Jesaja 1:18). Aan de achterkant kwam een stilteplek, onder een ligusterhaag. Laurens en Marjan de Visser schonken voor die kant een moerbeiboom. Daarnaast werd mosterdzaad gezaaid. De eerste druivenoogst kwam op de Avondmaalstafel als ‘vruchten van de wijnstok’. De vijgenboom werd later vervangen door een tamarisk, geschonken door Riet Tamerius, die vond dat die boom bij haar achternaam hoorde. Ook kwamen er bankjes in de tuin. Aan de achterkant van de kerk is met steentjes COEXIST geplakt. Dat woord staat voor (PvH): “Een visioen voor Jood, Christen en Moslim om samen te leven” De C voor halve maan, de X van de Davidster en de T van het kruis.

Een overbuurvrouw van Pro Rege bood een tuinboek (de tuinbijbel) aan, vol ideeën. Dat boek ging van Peter naar Marjan. Deze buurvrouw kwam ook helpen, net als Nel Slikker en Jenny Staal en vele anderen in deze begintijd. In de tijd van Peter van Helden

(predikant van juli 1991- april 2009) zat de tuin vol symboliek en gaf hij mensen soms zelfs een spirituele ervaring.

Na het vertrek van Peter bleef Marjan de Visser betrokken bij het onderhoud en de herinrichting. Gelukkig bleven er vrijwilligers meedoen, zoals Nel Slikker, Nico van Veen en haar man Laurens de Visser. (MdV): “Heerlijk vond ik die uren daar bezig te zijn, in de rust met alleen de vogels, terwijl het verkeer voorbij kwam aan de andere kant van het hek” Toch werd het hen te veel, maar toen boden Thalien Koopman en Koos van der Steenhoven aan te helpen. De tuinbijbel ging naar hen over.

(TK); “Van de Bijbelse tuin was na de ophoging van de Oudedijk en de herinrichting van het kerkplein helaas niet zoveel meer over.” De amandelboom, de olijf en de tamarisk bleven gelukkig gespaard. Van het balkon van Janny Korpershoek aan de Honingerdijk is de kamperfoelie afkomstig. Er werd door de toenmalige Commissie van Beheer groot onderhoud aan de tuin georganiseerd, want de tegels en muren hadden groene aanslag. De brandweer dreigde de vergunning in te trekken als de nooduitgang niet veilig werd, hoorden ze van koster/beheerder Marjolein Gorissen. Gelukkig kwamen er ook toen weer vrijwilligers meewerken, o.a. naast Koos en Thalien: Jan Haas, Eelco Stapelkamp, Nico van Veen en Bart Reinders. Koos en Thalien hebben heel wat liters verdund azijn over de tegels gegoten, later deed Thalien het onderhoud veelal alleen. In oktober 2022 heeft ze nog een ‘onkruid-/veeg- en snoeironde’ gedaan.

De tuinbijbel is nu bij Koos en Thalien. Zij zullen zorgen dat die overhandigd wordt aan het nieuwe groenteam van de Hoflaankerk.

Jeannette Schraivesande

— met dank aan *Thalien Koopman,*
Peter van Helden en Marjan de Visser

Amandelbloesem

Veel mensen zijn elk voorjaar geraakt door de prachtige amandelbloesem van de boom die voor Pro Rege staat. De amandelboom bloeit vroeg en amandelbloesem is een symbool van nieuw leven, een symbool van opstanding, een symbool van vrede, in het christendom en ook in het jodendom.

November 2022 kwam ik langs Pro Rege. Een jonge vrouw, een moslima, zocht iets op de stoep. Ik zag dat ze de overgebleven noten van de amandelboom zocht en ik zei haar dat ze gerust ook binnen het hek kon zoeken. Ze maakte mij duidelijk dat ze niet zozeer noten zocht om te eten – dat was ook een beetje dom van me. Als je echt noten wilt zoeken, moet je dat eerder doen en de noten zorgvuldig drogen.

De jonge vrouw zocht noten om te kunnen planten. En ze had al enkele geschikte gevonden. Ze hoopte op net zo'n mooie amandelboom bij haar huis. Ik wenste haar veel succes en ik hoop dat de bloesem van vrede en nieuw leven bij haar huis bloeit.

ds Ilse Hogeweg

Denkend aan Pro Rege ...

... Denk ik aan de eerste kinderdiensten die ik er meemaakte met mijn toen nog kleine kinderen. De versieringen in de kerk: een visnet volgehangen met door kinderen en ouders gekleurde vissen; de zee die verbeeld werd door een groot blauw gordijn; de kinderen op de eerste rijen, soms onwennig omdat ze voor het eerst niet naast ouders zaten. Het was intiem, vrolijk, en heel stimulerend. En natuurlijk nog dat ontzettend goede tienerkoortje, met hun mooie toepasselijk gekozen moderne liedjes.

Jeanette Doorduyn

... De herinneringen aan Pro Rege die zullen blijven zijn de kerstmusicals waar jong en oud om konden lachen. Daarnaast was Pro Rege altijd een fijne plek voor de catechisatie op maandagavonden. Het is een mooie en knusse kerk.

Paul van Gelder

... Denkend aan Pro Rege herinner ik me vooral hoe er boven na de dienst gezamenlijk een drankje (limonade) gedronken kon worden. Er waren ook altijd lekkere koekjes aanwezig. Ik vond Pro Rege een mooi comfortabel gebouw, waar het fijn is om diensten bij te wonen.

Mark van Gelder

...Zijn er te veel herinneringen om er eenje als mooiste uit te kunnen kiezen, zo vele mooie dingen hebben daar plaatsgevonden. Ik denk direct aan de musicals, de diensten waarin ik mocht zingen, ook in de coronatijd, het dopen van mijn nichtjes, mijn belijdenis afgelopen december, de kerkpleinvieringen, Spirit en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Merlijn van Hoof

... Mijn mooiste herinnering aan Pro Rege is, toch wel het bedenken en met anderen maken van de decors voor de musical De ark van Noach en de Kerstmusicals. Zo verscheen er met lange vliegertouwen een heuse regenboog boven de bergen achter de ark van Noach. En maakten we het liturgisch centrum groter met een eettafel met op de juiste hoogte, afgezaagde poten om er de stal van Jozef en Maria op te kunnen plaatsen.

Annie van Hoof

... Op 1 oktober 2022 vond in Pro Rege een Benefietconcert plaats ten gunste van Oekraïne. Het was 6 maanden na de Russische inval in dit prachtige Europese land.

Er was contact gelegd met de kunstenaar Vita Khaidurova uit Oekraïne. Zij bracht haar kleurrijke keramiekontwerpen mee, die in de pauze goed verkocht werden. Tot onze verrassing had men Mike Boddé bereid gevonden om belangeloos de middag op te luisteren met zijn muziek en humoristische vertellingen.

Janny Monteny

Denkend aan Pro Rege ...

... Na vele jaren kerken in Alblasterdam kwam ik, na een rondje kerkbezoek, terecht in Pro Rege: warm, gezellig, altijd reuring, nooit saai! Eén van mijn mooiste herinneringen is het dopen van onze kleinkinderen Aaron en Eva door dominee Rian Veldman. Wat een feest was dat!

Hennie van der Linden

... Herinneren we ons de, in de loop der jaren, diverse familiefeesten met zang en muziek, die we in Pro Rege te midden van de gemeente vierden! Het laatste werd in juni 2022 gevierd: 'Samen 160 jaar met Zon en de Muziek' van Anna en Bert den Hertog!

Laurens en Marjan de Visser

Mijn mooiste herinnering, met gemengde gevoelens aan Pro Rege:

Toen Coen en ik in 2001 aan de Merulaweg gingen wonen was de kerkdienst in Pro Rege een warm welkom in de kerk van Protestants Kralingen. We vierden er in 2016 ons 50-jarig huwelijk met een concert en een receptie. In 2021 vond er ook de uitvaart van Coen plaats. Voor mij een dierbare, memorabele plek.

Anita Klunne-den Engelsens

Denkend aan Pro Rege ...

... Mijn kennismaking met Pro Rege was omdat ik meeding met Erik-Jan toen hij zich settelde vanuit Dordrecht. De prettige ontvangst en de preken van Peter van Helden zorgden ervoor dat ik me thuis voelde. Een fijne plek om met ons gezin bij de kerkdiensten te zijn met als een van mijn hoogtepunten de doop van Eline. Vol trots liep mijn zus de kerk binnen met de baby op haar arm omringd door kinderen: onvergetelijk. De leuke kerstmusicals, waarin Fien een belangrijke rol speelde, waren een prachtige start van de kerstdagen en de keren dat

Leonie en Joëlle tijdens de dienst een mooi lied zongen begon ik tot tranen toe geroerd de zondag.

Petra Teunissen-de Wolf

... Denk ik met name aan de zolderruimte waar we met de jongeren een 'honk' hadden. Het hele budget ging op aan een brandtrap ipv de inrichting, die meer leek op een plek voor verslaafden dan een gezellige jeugdsoos. Toch hebben we er een aantal jaren mooie bijeenkomsten gehad (o.a. met de familie Van Helden (dan was de zolder-

ruimte al voor driekwart gevuld), speelden we het in Zwolle aangekochte digitale dilemma spel, vierden we Sinterklaas met ware surprises, de eerste Tienerdiensten die later in de veel geschiktere ruimte in de Hoflaankerk zijn voortgezet. Bij het opruimen vonden we de wat dof uitgeslagen discobal... De woorden van Martin waren duidelijk: 'Wij zijn onze glans ook een beetje kwijt geraakt in de jaren' Mooie herinneringen blijven bestaan.

Erik-Jan Teunissen

“ Wensend dat we samen in de Hoflaan weer veel mooie herinneringen mogen maken. ”

“ Gelukkig is er altijd plek voor meer herinneringen en kun je die voor altijd bewaren! ”

Colofon

Eénmalige uitgave bij het afscheid van bijna 100 jaar Pro Rege
Verschijningsdatum: juni 2023

Redactie:

Marianne Bogaard
Edith Stapelkamp
Jeannette Schraivesande
Elsa Oosterhuis
Hennie van der Linden

Fotoverantwoording:

Marjan de Visser, foto voorzijde omslag
Winish Chedi (fotograaf STER), foto Eric Vloeimans
Paul Starink Photography
Elsa Oosterhuis (huisfotograaf)
Peter Visser, detailfoto's gevel
Gemeenteleden uit privécollecties

Tekstcorrectie:

Marijke van Steenis

Vormgeving:

Leonard de Vos

